

De uil op een voetstuk

Privégalerie voor een dierbare collectie

Tekst Marloes de Moor | Fotografie Kim Krijnen

Ogen die naar je kijken, waar je ook staat. Fascinerend, vindt Henk, die een verzameling bijeenbracht van uilen van diverse materialen. Topstukken zijn de bronzen sculpturen, hij laat zich er na jaren verzamelen nog altijd graag door omringen. En als hij er straks niet meer is? Dan zullen andere liefhebbers van zijn indrukwekkende nachtdieren genieten, ze moeten gezien worden.

‘Mijn eerste uil. Eens even kijken...’ Henks ogen dwalen langs de zwevende planken tegen de wand. Ze herbergen een duizelingwekkend aantal uilen in alle soorten, vormen en materialen. ‘Ik zie hem niet. Soms verschuif ik iets en dan moet je even zoeken.’

Dan heeft hij ze: twee kleine van aardewerk. Diepliggende oogjes in het stenen kopje. ‘Deze kocht ik in 1971 voor 28 gulden bij de keramiekwinkel Mobach in Utrecht. Destijds was dat een heel bedrag,’ vertelt Henk.

Nu is hij meer dan vijftig jaar, en honderden uilen, verder. Hij koestert zijn verzameling in een woning naast zijn eigen huis, die hij speciaal daarvoor kocht. De argeloze voorbijganger ziet niet meer dan een rijtjeshuis met een groene haag. Maar wie eenmaal binnen is, valt stil bij het zien van zo

veel bijzondere sculpturen - uitsluitend uilen - die Henk met veel toewijding en esthetische perfectie heeft uitgesteld. Zachte operamuziek op de achtergrond, paarse Astrantia's op tafel.

Zowel de boven- als benedenverdieping van het tweede huis staat vol met uilen, variërend van eenvoudige exemplaren en ludieke souvenirs van glas en porselein tot hoogwaardige bronzen uilen van kunstenaars als Evert den Hartog, Mark Dedrie, Anthony Theakston en Goke Leverland.

Een openbaar museum is het niet. Een geheim? Misschien een beetje. Hoewel Henk regelmatig mensen op afspraak ontvangt en zijn liefde voor uilen graag met hen deelt, treedt hij liever niet te veel op de voorgrond met zijn dierbare collectie. ‘Dat heb ik van huis uit meegekregen. Niet te koop lopen met wat je hebt,’ legt hij uit.

Tegelijkertijd vertelt hij met aanstekelijk plezier over de objecten die hem recht in het hart raken en stuk voor stuk een bijzonder verhaal hebben.

Fascinatie

De uil speelt al vroeg een rol in zijn leven. ‘Mijn grootvader van moeders kant had een zuivelfabriek. Ooit vloog er een uil tegen de schoorsteen. Die hebben ze opgezet en heeft jarenlang bij mijn opa en oma in de gang gehangen. Sindsdien bleef deze vogel altijd een mysterieus gegeven in onze

• Joop Holsbergen (1998).
Hoogte grote uilen achter
80 cm, hoogte kleine uil
voor 50 cm.



• Links: Beide uilen van Jonathan Knight (2006 en 2007). Brons, hoogte 30 cm.
• Boven: sculptuur op metalen sokkel van Goke Leverland (1998). Brons, hoogte linkeruil 18 cm, hoogte rechteruil 25 cm. Het betreft één object, met aan beide zijden zichtbare ogen. Aan de andere zijde is de kleine uil rechts zichtbaar.

familie. Als een familielid een cadeautje gaf, was dat vaak een uil. Later kreeg ik van een oom en tante een boek over uilen cadeau. Daar vond ik niet zoveel aan. Ik wilde liever dingen die je kon aanraken. De fascinatie voor uilen had ik wel. Het mooie is dat hij hetzelfde soort gezichtje heeft als een poes. De ogen staan in het aangezicht, terwijl die bij andere vogels aan de zijkant van de kop zitten. Een uil kijkt je daardoor altijd aan.’ Na de aanschaf van de twee aardewerken exemplaren van Mobach, laat Henk het een poosje daarbij. Totdat hij tien jaar later een mevrouw ontmoet, die niet lang meer te leven heeft en haar verzameling van tweehonderd uilen aan hem wil verkopen. ‘Ze waren een euro per stuk. Dat heb ik gedaan. Er kwam daarna steeds meer bij: uilen van antiek porselein, van Zweeds glas, houtsnijwerk uit Afrika, zandsteen uit Frankrijk.’ Henk mist zelfs een keer bijna het vliegtuig omdat hij tijdens een tussenstop een uil wil kopen. ‘Die had ik eerder in een winkeltje gezien, maar ik had geen contant geld bij me. Toen we een half uur van boord mochten en ik alsnog de kans kreeg, leende ik een tientje van een medepassagier om hem te kopen. De verkoopster deed er zo lang over hem in te pakken, dat ik bijna te laat terug was. Midden in het gangpad van de Boeing 747 toonde ik mijn uil aan de wachtende passagiers:

“Vinden jullie hem mooi?” “Als je er wat mee hebt wel,” antwoordden ze,” vertelt Henk lachend.

Bronzen sculpturen

In 1998 richt hij zich steeds meer op bronzen uilen. Bijzondere exemplaren waar er vaak maar zes of acht van gemaakt zijn. Henk wijst op een gong met uil. ‘Die hing bij ons thuis. Mijn moeder was onderwijzeres en hield van discipline, orde en regelmaat. Als mijn broer en ik moesten komen, sloeg ze op dat ding.’ Henk doet het voor: ‘Een dwingend, naar geluid. Nu zal ik hetzelfde eens doen bij deze bronzen uil.’ Hij geeft een tikje tegen de vleugel. ‘Heel anders: dit klinkt mooi. Omdat het brons is. En kijk eens hoe prachtig de vleugels zijn,’ verzucht hij. Zijn liefde voor brons begint bij een expositie op een groot bosperceel. Daar treft hij op een open plek verschillende bronzen uilen in een kring. ‘De uil die op een hoge paal bevestigd was, keek me aan. Toen ik aan de overkant ging staan, keek hij me wéér aan. Hoe kon dat in hemelsnaam? Fascinerend vond ik dat.’

In het huis naast dat van hen kan Henk alle uilen kwijt

Henk loopt met ingehouden voorpret naar het beeld van Goke Leverland toe om te laten zien hoe het werkt. ‘Op de plek van de ogen zitten twee gaten die vanuit alle richtingen zichtbaar zijn. Een ander exemplaar van dezelfde kunstenaar toont drie verschillende uilen in één object. Vanuit de ene hoek zie je een kerkuil, vanuit een andere hoek een bosuil en dan weer een grote oehoe. Hoe bedenkt iemand zoiets? Dat vond ik een sensatie. En nog steeds!’ Henk maakt tijdens de expositie tekeningen van de uilen en zet de prijzen erbij. ‘Toen mijn partner het briefje later op tafel zag liggen, keek hij bedenkelijk: “Er staat zeker een nul te veel.” “En toch wil ik ze allemaal hebben,” zei ik. We hebben ze inderdaad gekocht.’

Tweede huis

Toen Henk nog goed ter been was, ging hij vaak naar art fairs en beurzen om nieuwe aanwinsten te zoeken. ‘Tegenwoordig geven vrienden en familie tips. Ze weten precies wat ik zoek. Als ik wat moois zie, wat er echt uitspringt, maak ik eerst een praatje en ga dan over tot aankoop. Op dat moment voel ik zo’n blijdschap. Het duurt drie tot vier maanden tot het object geleverd wordt en weer is er dan die warme blijdschap. Dat zijn de hoogtepunten van het verzamelen.’ In 2003 koopt hij het huis naast dat van hen om daar alle uilen kwijt te kunnen. ‘We hadden ook kunnen verhuizen, maar we wonen hier fijn, dus dit was een betere oplossing.’



Drie jaar later wordt nog een extra uitbouw met veel lichtinval gerealiseerd. ‘Dat is mijn trots.’ Al rondlopend raakt hij van elk beeld opnieuw in vervoering. Hij aait het gladde brons en prijst de belijning. Midden in de ruimte staat een indrukwekkende uilensculptuur van de Engelse beeldhouwer Jonathan Knight. ‘Dit is er één van zes stuks. Hij kwam als eerste uit de mal. Doordat die nog nooit was gebruikt, is dit het mooiste, ongeschonden exemplaar.’

‘Als je zo rustig zit te kijken, zie je steeds wat nieuws’

Achterin staan twee uilen van beeldhouwer Joop Holsbergen. ‘Hij maakte zijn beelden in gips, maar had geen geld ze in brons te laten gieten. Zijn dochters richtten na zijn dood een stichting op, waarna ze alsnog in brons werden gegoten. Ik heb als twee wachters naast de klok nog twee grote uilen van hem.’ Een andere stijl is die van Ineke van Oudenhoven van wie Henk ook veel werk heeft. ‘Zij maakt

moderne uilen van schijven in glas, bronsplaat, marmer of massief aluminium. De uil van aluminium bestaat uit de kleuren blauw en geel die het object diepte geven. Het ene oog is dicht waardoor de uil knipoogt. Ik vind dit echt een topstuk!’

Nalatenschap

‘Wat doe je ermee als je dood bent?’ vragen mensen Henk vaak. ‘Dan antwoorden wij in koor: “we genieten er nu van.” Dit is aards bezit en daardoor maar tijdelijk. Als mijn partner en ik overlijden, zullen de huizen worden verkocht en zullen onze uilen in bezit van andere liefhebbers komen. Kinderen hebben we niet, dus die kunnen er niks mee doen.’ Om de nalatenschap goed te regelen, bezocht Henk de notaris en schakelde Arno de Jager van Veilinghuis De Jager in. Als extra service biedt dit veilinghuis in Goes nalatenschapsbemiddeling aan. ‘Wij begeleiden mensen bij leven bij alle zaken rondom hun nalatenschap,’ vertelt De Jager. ‘Dat zijn heel persoonlijke gesprekken over wat er bijvoorbeeld met een verzameling of inboedel moet gebeuren. Zo ontlast je de erfgenamen. Ze hoeven de spullen niet meer uit te zoeken. Bovendien voorkom je dat er na het overlijden emoties, discussies, ruzies of verwrongen relaties ontstaan. Alles is vastgelegd bij de notaris en testamentair executeur.’ Meerdere keren heeft De Jager Henk bezocht om te praten over zijn nalatenschap. De Jager: ‘Wij verzorgen niet alleen de veiling van zijn uilenverzameling, maar ook de gehele nalatenschap en inboedel. Daarbij hoort dat de woning bezemschoon wordt opgeleverd. Dit doen we op een respectvolle manier met de garantie dat alles discreet zal worden verzorgd, volledig naar de wensen van de erflaters.’ De uilenverzameling zal na Henks overlijden in delen worden geveild, zodat elke liefhebber de mogelijkheid heeft op een sculptuur te bieden. ‘Zo is hij ervan verzekerd dat de stukken terecht komen bij mensen die er echt iets mee hebben.’ Henk heeft daar een gerust gevoel over. ‘We hebben ook musea benaderd, maar dan bestaat de kans dat de uilen in een kelder belanden en niemand ze ooit ziet. Dat wil ik niet. Ik vind het belangrijk dat ook anderen ervan kunnen genieten als ik er niet meer ben. Tot die tijd genieten we zelf nog.’ Soms zit hij in de uitbouw tussen de uilen. De stoelen bieden zicht op een kast die volgens Henk te mooi is om langs te lopen. ‘Als je zo rustig zit te kijken, zie je steeds weer wat nieuws.’ Lachend: ‘Tja, ook dat er wat stof ligt, maar dat deert me niet.’

Veilinghuis De Jager
Livingstoneweg 18
4462 GL Goes
+31 (0)6 42 11 45 42
www.veilinghuisdejager.nl

